

De milieuverklaring bodemkwaliteit voor bouwstoffen: Niet-genormeerde stoffen in erkende kwaliteitsverklaring

De Omgevingswet heeft voor bouwstoffen, net als voor grond en baggerspecie, de milieuverklaring bodemkwaliteit geïntroduceerd. De milieuverklaring bodemkwaliteit (MVB) voor bouwstoffen wordt door de producent of leverancier van een bouwstof verstrekt bij de levering van de bouwstoffen.

De MVB geeft aan dat de bouwstof, waarop deze betrekking heeft, voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. Voor bouwstoffen bestaan drie typen MVB: de partijkeuring, de erkende kwaliteitsverklaring en de fabrikant-eigenverklaring. In dit artikel ligt de focus op de erkende kwaliteitsverklaring. Ook wordt stilgestaan bij zogeheten niet-genormeerde stoffen, die zich in een bouwstof kunnen bevinden.

Om te voorkomen dat een toegepaste bouwstof milieuschade kan toebrengen aan de bodem of het oppervlaktewater, moet een bouwstof voldoen aan de kwaliteitseisen die daaraan – op grond van het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit 2022 – zijn gesteld. Als de bouwstof voldoet aan alle kwaliteitseisen voor alle parameters, mag een MVB worden afgegeven. De bouwstof mag dan worden vervaardigd, verhandeld en toegepast. Dat uitgangspunt gold ook al onder de oude wetgeving voor bouwstoffen.

Relevante kwaliteitseisen

Een MVB moet voor elke relevante kwaliteitseis de gegevens bevatten waarop zij is gebaseerd. Dit zijn bijvoorbeeld de meetgegevens van de stoffen die in het laboratorium zijn onderzocht. De milieuverklaring vermeldt altijd een aantal cruciale aspecten. Namelijk welk type MVB het betreft, de naam van degene die de verklaring heeft afgegeven, de herkomst en de hoeveelheid (uitgedrukt in ton) van de bouwstoffen

Wilbert van Eijk, advocaat bij Van Iersel Luchtman Advocaten

waarop de verklaring betrekking heeft. Ook stoffen die niet genormeerd zijn – dit wil zeggen dat deze niet voorkomen in bijlage A van de Rbk 2022 – dienen in de MVB te worden vermeld. Als er op basis van voorinformatie aanwijzingen zijn dat dit soort stoffen kunnen voorkomen, dan dient er een vooronderzoek te worden uitgevoerd, voordat er een MVB wordt afgegeven. Als uit het vooronderzoek blijkt dat de stoffen ook daadwerkelijk in de bouwstof voorkomen, moet er melding van worden gemaakt in de MVB. Op de situatie dat gebruik wordt gemaakt van de erkende kwaliteitsverklaring als MVB wordt hierna dieper ingegaan.

MVB en afleverbon

Degene die een MVB afgeeft, is doorgaans de producent of leverancier van de bouwstof zijn. De toepasser ontvangt bij de levering van de bouwstoffen de MVB en hoeft de kwaliteit van de bouwstoffen niet meer zelf te laten onderzoeken. Bij de levering van de bouwstoffen moet ook een afleverbon worden verstrekt. Uit de afleverbon blijkt de herkomst van de bouwstoffen. Dit is volgens de wetgever nodig om te kunnen nagaan dat het nog steeds de bouwstoffen betreft waarop de MVB betrekking heeft.

Zorgplicht

De toepasser van de bouwstoffen mag in beginsel op de MVB afgaan, tenzij er aanwijzingen zijn dat de milieuverklaring niet kan kloppen. In dat geval is er aanleiding de bouwstoffen nader te laten onderzoeken en kan het toepassen in strijd zijn met de zorgplicht van artikel 2.11 Bal (het verrichten van een milieubelastende activiteit). Ook degene die een MVB afgeeft, moet zich aan de zorgplicht houden. In de Rbk 2022 is in artikel 1.2. een zorgplicht opgenomen die zich richt tot degene die een MVB afgeeft. Het bevoegd gezag kan handhavend optreden tegen degene die de zorgplicht schendt.

Ondertekening MVB en afleverbon

Een erkende kwaliteitsverklaring, zoals opgemerkt één van de typen MVB, moet worden ondertekend en gedateerd. Dit gebeurt door de natuurlijk persoon, die de verklaring heeft afgegeven, of een natuurlijk persoon, die door degene die de MVB heeft afgegeven daarvoor is geautoriseerd. Dit onder vermelding van de naam van de ondertekenaar. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat een MVB een uniek docu-

ment is, dat slechts op één partij betrekking mag hebben.

Het is dus niet toegestaan een erkende kwaliteitsverklaring eenmaal te ondertekenen en vervolgens kopieën daarvan te gebruiken voor alle partijen die de producent produceert. Degene die de MVB afgeeft, moet zich realiseren dat de MVB in het economisch verkeer een financiële waarde vertegenwoordigt en voor de toepassingsmogelijkheden van de partij een sleutelfunctie vervult.

Wanneer duidelijk met de informatie in de MVB is geknoeid, kan degene die de MVB heeft ondertekend strafrechtelijk worden vervolgd wegens valsheid in geschrifte. Dit kan dus zowel het bedrijf als de natuurlijk persoon zijn. Ook kan een afnemer het bedrijf dat een onjuiste MVB heeft afgegeven civielrechtelijk aanspreken op een tekortkoming in de nakoming van de koopovereenkomst.

Niet-genormeerde stoffen

Een MVB voor bouwstoffen moet dus informatie geven over de stoffen uit bijlage A bij de Rbk 2022 (de genormeerde stoffen). Daarnaast bevat een MVB informatie over de eventuele aanwezigheid van niet-genormeerde verontreinigende stoffen en andere relevante parameters. Die verplichting bestaat met het oog op het voldoen aan de toepassingsbepalingen van het Bal, in het bijzonder de zorgplicht van artikel 2.11. Het vermelden van niet-genormeerde stoffen is verplicht, als de aanwezigheid ervan een

partij bouwstoffen ongeschikt kan maken voor toepassing op of in de bodem of in een oppervlaktewaterlichaam.

Het is echter ondoenlijk en onwenselijk om als producent of leverancier van een partij bouwstoffen ongericht onderzoek te doen naar alle mogelijke niet-genormeerde stoffen die in omloop zijn en die misschien in een partij kunnen voorkomen. Om die reden is in de Rbk 2022 aangegeven dat er onderzoek moet worden gedaan naar 'waarschijnlijk aanwezige' niet-genormeerde stoffen (die de partij ongeschikt kunnen maken voor toepassing).

Het is dus niet de bedoeling om in het wilde weg alles te gaan onderzoeken. Indicaties dat een verontreinigende stof waarschijnlijk in de bouwstof aanwezig zou kunnen zijn, moeten echter wel serieus worden genomen.

Toelatingsonderzoek

Specifiek ten aanzien van de erkende kwaliteitsverklaring kan het een en ander worden opgemerkt. Als pas na afloop van het toelatingsonderzoek bij de producent duidelijk wordt dat er in het product sprake is van de waarschijnlijke aanwezigheid van een (niet-genormeerde) stof, dan geldt het volgende:

Er moeten periodiek verificatiekeuringen worden verricht volgens de voorschriften voor een partijkeuring. Bij de eerstvolgende verificatiekeuring moet dan ook onderzoek worden ingesteld naar de waarschijnlijk aanwezige (niet-genormeerde) veront-

reinigende stoffen. De uitslag van dat onderzoek kan dan worden gebruikt voor de vermelding van de aanwezigheid van de betreffende stoffen in de MVB.

Dit verbetert het inzicht in de mogelijke aanwezigheid van de stoffen. In de erkende kwaliteitsverklaring moet dan de hoogst gemeten concentratie of emissie van de niet-genormeerde stof in de laatste vijf verificatiekeuringen die zijn uitgevoerd, worden opgenomen. Het ministerie van I&W heeft aangegeven te werken aan een algemene methodiek voor het omgaan met niet-genormeerde stoffen in bouwstoffen, grond en baggerspecie.

Tot slot

Belangrijke aandachtspunten zijn dus de ondertekening van de MVB en afleverbon en het vermelden van de juiste gegevens op de MVB en afleverbon. Ook ten aanzien van niet-genormeerde stoffen. Interessant hierbij is wat mij betreft of ook melding moet worden gemaakt van deze stoffen, als de aanwezigheid de bouwstof niet ongeschikt maakt voor toepassing. Als onderzoek naar de mogelijke schadelijkheid van de stof ontbreekt (het is bijvoorbeeld niet of onvoldoende duidelijk of de stof kan uitloggen en welk risico dit met zich brengt) is vermelding in ieder geval noodzakelijk.

Wilbert van Eijk

